

P320/2
FASIHI YA KISWAHILI
Karatasi ya Pili
TAMTHILIA
July/August 2022
Saa 3

KAMSSA JOINT MOCK EXAMINATIONS
Uganda Advanced Certificate of Education

FASIHI YA KISWAHILI

TAMTHILIA

Karatasi ya Pili

Saa tatu.

MAAGIZO KWA WATAHINIWA.

Karatasi hii ina Sehemu nne; A, B, CH na D. Mtahiniwa anapaswa kujibu maswali matatu kwa Jumla: Swali moja lazima litoke sehemu B na mengine mawili yachaguliwe kutoka sehemu A, CH na D.

Mtahiniwa asichague maswali zaidi ya moja kutoka sehemu moja.

SEHEMU A.

WILLIAM SHAKESPEARE: Mabepari wa Venisi.

1. a) Changanua maudhui yanayojitokeza katika tamthilia ya Mabepari wa Venisi (alama 17)
b) “Tamthilia ya Mabepari wa Venisi ina mengi ya kuwafunza wanajamii wa bara la Afrika.” Thibitisha ukweli wa kauli hii ukirejelea tamthilia hii. (alama 16)
2. Jadili mbinu za kisanaa anazozitumia mwandishi wa tamthilia ya Mabepari wa Venisi kuwasilisha ujumbe wake. (alama 33)

SOFOKILE: Mfalme Edipode.

3. a) Jadili maudhui ya ujasiri kama inavyojitokeza katika tamthilia ya Mfalme Edipode. (alama 17)
b) “Tamthilia ya Mfalme Edipode ina mengi ya kuwafunza wanajamii wa bara la Afrika.” Tetea ukweli wa kauli hii Ukirejelea tamthilia yenyewe. (alama 16)
4. a) Onyesha matukio yanayoifanya tamthilia nzima ya Mfalme Edipode kuitwa tanzia. (alama 17)
b) Jadili fani za lugha zinazojitokeza katika tamthilia ya Mfalme Edipode. (alama 16)

SEHEMU B.

TIMOTHY AREGE: Kijiba cha Moyo.

- 5.
- Musa:** Wewe unavyoona ana shida gani?
- Zainabu:** Mimi sijui kwa kweli. Nasikia watu wameanza kumsema eti anatatizwa na hatua ya kuachishwa kazi.
- Musa:** Kazi?
- Zainabu:** Kazi ndiyo. Wanasema watu. Wanasema hakuwa hivi kabla ya kupoteza kazi.
- Musa:** Si kweli.
- Zainabu:** Hata kama si kweli maadam hili limetokea baada ya hali hiyo watu wataamini hivyo.
- Musa:** Lakini si yeye tu aliyesimamishwa. Tena wajua hakufutwa ila kastaafishwa mapema ulivyostaafishwa wewe.
- Zainabu:** Yote yanategemea jinsi anavyoipokea hali hiyo. Ndoto na matumaini ya mtu huzimwa ghafla akabaki kivuli tu. Hata mimi mwenyewe nilijitahidi kuikubali hali hii ambayo sikuitarajia.
- Musa:** Huu ulimwengu wa tupa chuma kumla chuma. Wenyewe wana sababu zao. Sisi tunaambiwa na kulikubali lao. Hatuna hiari. (kimya) Hata ukapinga na wao wameamua si kazi bure tu? Ni unyonge una mambo!
- Zainabu:** Pamoja na hayo, sisi vilevile ni washika dau, ingefaa kutushauri na mapema.
- Musa:** (Anacheka) Wajua katika dau, kuna wenye kulishika na wenye kushikwa na dau. Na wakati mwingine tofauti si dhahiri. Kwa ujumla huchukuliwa kuwa wote wanaoliabiria dau ni washika dau mpaka pale anapotokea mtu na kueleza kuwa wenye dau wapo na wamelitia mkononi hasa.
- Zainabu:** inavunja moyo. Wao ndio watu na sisi sanamu tu. Wanatutikisa na kutuchezea kama sanamu inayovutwa kutoka mbali na kuwawinga ndege kutoka shamba la mawe.

Musa: Mhitaji! Mhitaji mke wangu siku zote mtumwa. Na wao wanajua.

Zainabu: Eeh! Hana hiari. Na kwa mtu kama Sele mwenye familia changa, hili linaweza kumpa taabu. Tumaini linaweza kupotea. (Baada ya kimya) Labda wanayosema watu ni kweli.

Musa: Hata kama itakuwa kweli hatuwezi kuchukua hatua za haraka. Tutahitaji kushauriana na Aisha na kumtaka ushauri babu yake. Labda ufumbuzi uko hapa hapa kama kweli Sele ana tatizo. Mimi niliposema naye juzi, sikuona kama anaumwa. Niliona kamamawazo yake yamepevuka. Japo nilipata tabu kuyafuatilia mazungumzo yake sikuiona dalili yoyote mbaya.

Zainabu: Haya basi.

Musa: Na hata Sele mwenyewe tutahitaji kusema naye. Yeye si mtoto tena wa kupangiwa mambo bila kushirikishwa. Tukipata maoni yake tutajua la kufanya.

Zainabu: Nadhani ni wazo zuri ingawa yeye haelekei kutaka kushirikiana na yeyote.

Musa: Tumpe muda. Tusifanye kama

Maswali:

- a) Liweke dondoo hili katika muktadha wake. **(alama 08)**
- b) Jadili maudhui yanayojitokeza katika dondoo hili. **(alama 08)**
- c) Eleza fani za lugha zinazojitokeza katika dondoo hili. **(alama 08)**
- d) Jadili hisia za wanaozungumza katika dondoo hili. **(alama 04)**
- e) Ni shida gani inayozungumziwa katika dondoo hili? **(alama 03)**
- f) Unajifunza nini kutokana na dondoo hili? **(alama 05)**

SAID A. MOHAMED: Kimya Kimya Kimya.

6.

Bw. Binafsi: Kuwa na adabu wewe!
 (Anamtolea kidole cha shahada, lakini Mpya hainamishi kichwa chake.)
 Inamisha kichwa chako nakwambia! Wacha kunitumbulia macho yako makubwa! Wewe kigego, mtoto wa ukorofi. Sikutaka mimi uingie mimba mwa mamako mtoto wewe. Mtoto wa kike ana faida gani? Na ilipoingia mimba sikujua kama ungezaliwa hivi wewe. Ningekung'oa mimbani mwa mama'ako! Umekuja duniani kuniondolea furaha. (Mpya naye anakataa kuinamisha kichwa. Wote wanakaa kimya kwa muda. Halafu Bw. Binafsi anaanza kuhubiria kila mtu hapo.)
 kabla hatujafungua kinywa inapasa tumshukuru Mungu katika wakati huu wa dhiki kwa kunitia mimi imani ili niitunze familia yenyewe. Mungu kanipa nguvu na uwezo wa kuihudumia familia yangu. Fumbueni macho muone jinsi ukosefu, njaa na maradhi yalivyojaa dunia nzima. Tazameni majirani. Hawana cha kutegemea. Lakini kwenu vimejaa vitu tele vya manufaa. Mnakula mnachokitaka. Mnavaa mnavyopenda. Mnakwenda vyuoni kuelimika. Na yote hayo mimi sina ninachokuombeni nyinyi. Sina ninachokihitaji kwenu ila utiifu wenu. Lazima mnipe utiifu wenu kwa ukamilifu. Nauhitaji ili kuweza kuiendesha familia hii kwa ubora na upendeleo.
 (Anamtazama kila mtu na anamwona kila mtu katupa uso chini. Anatabasamu na kusema.)
 sasa tule na tunywe! Mtoa riziki zenu ni Mungu na mimi!
 (Wote wanakula kwa pupa na hamu, isipokuwa Mpya ambaye hata hakishiki chakula. Wanakula kwa kitambo na baadaye Bw. Binafsi anainua uso na kumwona Mpya hali. Kisha anamwambia...)

- bora usile, maana kitakusakama chakula cha mtu unayemchukia.
- Mpya:** Mmmn! (Anaguna.)
- Bw. Binafsi:** Unaguna enh!
(Kimya! Katikati ya kula na kunywa wakati wa kuungama utiifu kwa baba mtu Bw. Binafsi unawadia.)
- Bw. Binafsi:** Leo katika kuungama utiifu wenu kwangu, nataka kila mmoja aseme ananionaje mimi.
(Kimya. Kitambo...)

Maswali:

- a) Liweke dondoo hili katika muktadha wake. (alama 08)
- b) Jadili maudhui yanayojitokeza katika dondoo hili. (alama 10)
- c) Eleza fani za lugha zinazojitokeza katika dondoo hili. (alama 08)
- d) Jadili sifa za mhusika Bw. Binafsi kulingana na dondoo. (alama 04)
- e) Unajifunza nini kutokana na dondoo hili? (alama 04)

SEHEMU CH.

JOHN RUGANDA: Mizigo

- 7. a) Jadili matatizo yanayomakabili mhusika Tinka Pamoja na watoto wake.
Katika tamthilia ya mizigo. (alama 17)
- b) Changanua mafunzo unayoyapata baada ya kuisoma tamthilia ya mizigo. (alama 16)
- 8. Umaskini ni maudhui ya kipekee katika tamthilia ya Mizigo. Jadili. (alama 33)

MASEREKA LEVI KAHAIKA: Mkwamo.

- 9. Changanua maudhui yanayojitokeza katika tamthilia ya Mkwamo. (alama 33)
- 10. “Mwandishi wa tamthilia ya Mkwamo ametumia mbinu za kisanaa mbalimbali kuwasilisha ujumbe wake kwa wasomaji wake. Tetea ukweli wa kauli hii ukirejelea tamthilia ya Mkwamo. (alama 33)

SEHEMU D.

ALAMIN MAZRUI: Kilio cha Haki.

- 11. a) Jadili shida zinazowakabili wafanyakazi katika tamthilia ya Kilio cha Haki. (alama 17)
- b) Wafanyakazi walitumia mbinu zipi kukabiliana na matatizo yaliyowakumba? (alama 16)
- 12. Jadili hulka ya wahusika wafuatao;
 - i) Lanina (alama 11)
 - ii) Delamon (alama 11)
 - iii) Tereki (alama 11)

INNOCENT AGUME: Chema Chajiuza.

- 13. a) Jadili mandhari yanayojitokeza katika tamthilia ya Chema Chajiuza.
- b) Eleza umuhimu wa mandhari katika uendelezaji wa maudhui katika tamthilia ya Chema Chajiuza. (alama 16)
- 14. “Tamthilia Chema Chajiuza ina mengi ya kuwafunza wanajamii wa leo” Tetea kauli hii ukirejelea riwaya ya Chema Chajiuza. (alama 33)

MWISHO.